

Η ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ ΚΙ ΟΙ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΤΕΣ ΤΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟ ΑΙΩΝΑ στη Μύκονο

26

Η Δήμητρα Λοϊζου-Βουλγαράκη ασχολείται ερευνητικά με τα Μεταλλεία Βαρίτη της Μυκόνου. Πρόκειται για ένα ερευνητικό σχέδιο που η ίδια έχει βάλει ως στόχο να το ολοκληρώσει και να το παραδώσει στην τοπική κοινωνία, εμπλουτίζοντας την κοινωνική της μνήμη, την τοπική εργασιακή/εργατική ιστορία και τη γνώση για πλευρές του Μυκονιάτικου παρελθόντος που δεν είναι γνωστές και επισήμως καταγεγραμμένες. Ας δούμε τι έχει να μας πει:

Η ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ ΚΙ ΟΙ ΜΕΤΑΛΛΕΙΟΤΕΣ τον εικοστό αιώνα στη Μύκονο

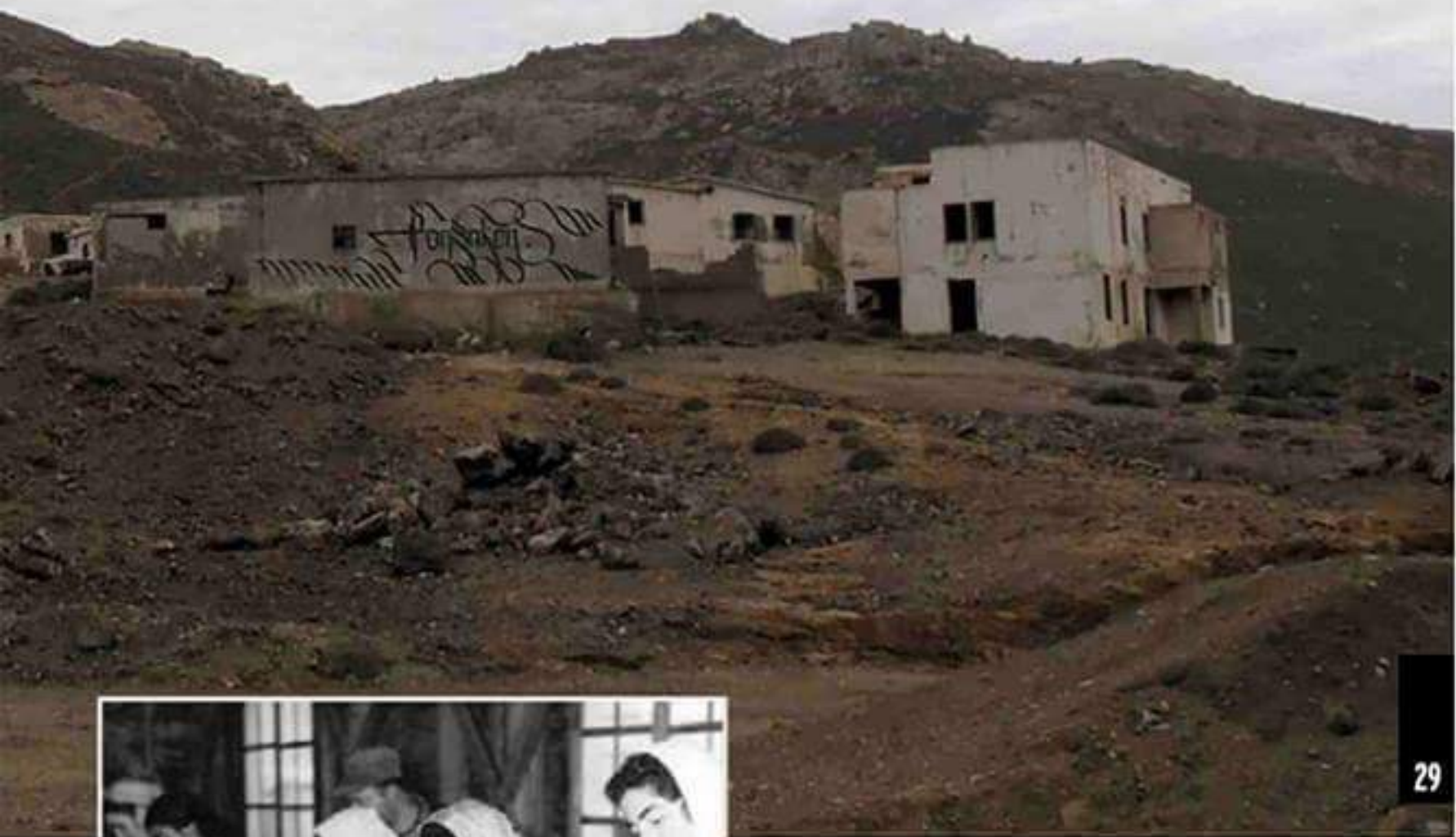
«Η πρώτη μεταλλευτική δραστηριότητα στη Μύκονο εμφανίζεται από το 1900 έως το 1910 περίπου, για εξόρυξη αργυρούχου μολύβδου, χαλκού και σιδήρου, αρχικά από την Ιταλική Εταιρεία Δεσπόζιτου & Δεπιάν (ίδρυση 1898), και στη συνέχεια από τη Γαλλική Εταιρεία των Μεταλλείων του Λαυρίου (εκμίσθωση 1908).

Μισό σχεδόν αιώνα αργότερα, το 1954, συστάθηκε η Ανώνυμος Μεταλλευτική Εταιρεία Μυκόνου Α.Ε. (αφοί Γράτσοι, Ψαχαρόπουλος, Σιώτης), η οποία το 1955 εκμίσθωσε το ιδιόκτητό της Μεταλλείο Βαρίτη της Μυκόνου για μια 30ετία στην

Magnet Cove Barium Corporation (Magcobar) με έδρα το Houston Texas, η οποία με τη σειρά της ανέθεσε την εκμετάλλευσή του στη Mykobar Μεταλλευτική Εταιρεία Α.Ε.

Η περιοχή της μεταλλειοκτησίας – στην Άνω Μερά, στο βορειοανατολικό άκρο του νησιού– περιλάμβανε 3 κύριες φλέβες μεταλλεύματος Βαρίτη ($\text{BaSO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$). **Εδώ εφαρμόστηκε, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, η μέθοδος εκμετάλλευσης των «Συμπυκνωμένων Μετώπων».**

Η παραγωγή σταμάτησε το 1983 λόγω εξάντλησης των οικονομι-

Γυναίκες στη χειροδιαλογή βαρίτη. Μύκονος 1957.
Η φωτογραφία προέρχεται από τα προσωπικά αρχεία του αξιωματικού
Λοϊζου Παρασκευαΐδη, παλιού διευθυντή της Μύκομπαρ

κά εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων. Η μίσθωση έληξε οριστικά στις 30/06/1985, και το Μεταλλείο παραδόθηκε από τη Μυκοβαρ στο Ελληνι-

κό Δημόσιο.

Υπολογίζεται ότι από το Μεταλλείο αυτό έγινε εξαγωγή εμπορεύσιμου προϊόντος βαρίτη της τάξεως των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) τόνων στα 30 χρόνια λειτουργίας του.

Εργάστηκαν σ' αυτό σχεδόν όλοι οι Μυκονιάτες –ακόμη και γυναίκες– σε μια περίοδο ακραίας φτώχειας τουλάχιστον τη δεκαετία του '50, όταν ο Τουρισμός στο νησί ήταν ακόμα στα σπάργανα. «Χορτάσαμε ψωμί!», είναι μια φράση που μου τρύπησε τ' αφτιά, όταν την άκουσα να τη λέει με τρεμάμενη φωνή ακόμη σήμερα κά-

Η ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ ΚΙ ΟΙ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΤΕΣ

τον εικοστό αιώνα στη Μύκονο

ποιος συντοπίτης μου. Ταυτόχρονα, έλυσαν το πρόβλημα της επιβίωσής τους και πάρα πολλοί εσωτερικοί μετανάστες που ήρθαν από όλα τα μέρη της Ελλάδας – ειδικευμένοι και ανειδίκευτοι.

Η προσωπική μου ενασχόληση με το ζήτημα αυτό εμφανίστηκε το 2003, αρχικά ως επιτακτική δική μου ανάγκη να αποδοθεί επιτέλους τιμή στους εργαζομένους που έχασαν τη ζωή τους στο Μεταλλείο· και ακόμη, σ' αυτούς, που παλεύοντας νυχθημερόν σε μια σκληρή και επίπονη δουλειά, μπόρεσαν να ζήσουν αξιοπρεπώς τις οικογένειές τους –μεταξύ αυτών κι ο πατέρας μου–, χωρίς να χρειαστεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους αναζητώντας αλλού την τύχη τους.

Το 2013 ξεκίνησα μόνη με τις μικρές μου δυνάμεις –συλλέγοντας έγγραφα, φωτογραφίες, μαρτυρίες εργαζομένων, κινηματογραφημένα στιγμιότυπα, καταχωρίσεις από τον τοπικό Τύπο της εποχής εκείνης που με προθυμία μού προσφέρθηκαν– το ταξίδι στον αλλοτινό τρόπο ύπαρξης των κατοίκων του νησιού, τον οποίο και οφείλουμε να μην επιτρέψουμε να περάσει στη λήθη!

Στόχοι μου είναι:

1. Η έκδοση Βιβλίου-Λευκώματος.
2. Η παραγωγή Ντοκιμαντέρ από τον κινηματογραφιστή Δημήτρη Καλφάκη, που θα στηρίζεται στην έρευνα, και
3. Διαδραστική Πλατφόρμα και Ψηφιακός Χάρτης (εικονική περιήγηση στους χώρους και την ιστορία με προσωπικές αφηγήσεις των ανθρώπων, και ιστορίες από τις βιβλιογραφικές πηγές) των Μεταλλείων της Μυκόνου, που ανέλαβε να επιμεληθεί η συντοπίτισσα Δέσποινα Νάζου, Κοινωνική Ανθρωπολόγος, Διδάσκουσα-Ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου».

Για την ευόδωση αυτών των στόχων, ζητώ –και είμαι σίγουρη πως θα την έχω– τη στήριξη όλων των Μυκονιατών. Τα καλά νέα είναι πως η προσπάθειά μου αυτή έχει ήδη εκτιμηθεί και αναγνωριστεί από τον ομότιμο Καθηγητή ΕΜΠ Κώστα Παναγόπουλο, τον καθηγητή ΕΜΠ-Αντιπρόεδρο ΕΑΔΙΠ ΕΜΠ Δημήτρη Καλιαμπάκο και το Τεχνολογικό Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου, όπου με επίσημη επιστολή (4382/17-05-2017) δηλώνουν τη διάθεσή τους να συνδράμουν στην ερευνητική μου εργασία, εντάσσοντάς την στο πλαίσιο αναγνώρισης και ανάδειξης της οικονομικής και πολιτιστικής σημασί-

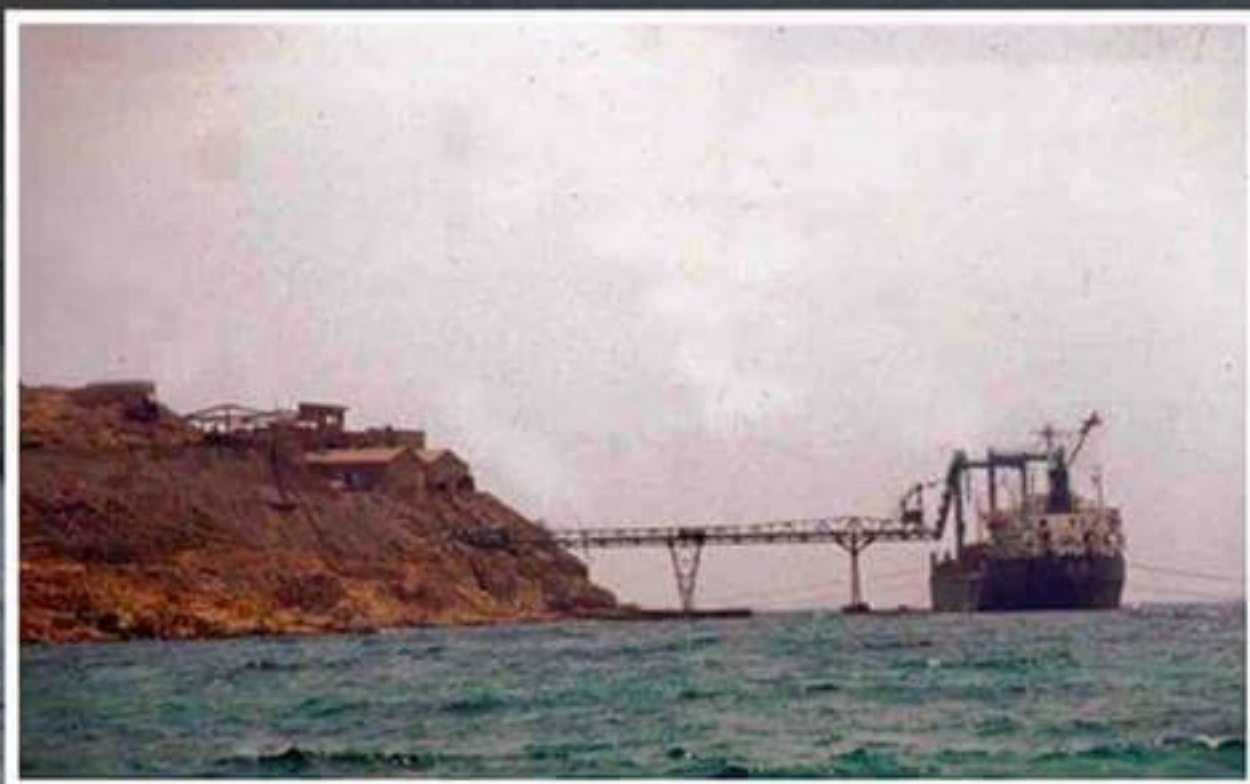

της Δήμητρας Λοϊζου-Βουλγαράκη

Η ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ ΚΙ ΟΙ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΤΕΣ

τον εικοστό αιώνα στη Μύκονο

32

ας τής μεταλλευτικής δραστηριότητας, η οποία αναπτύχθηκε στο Αιγαίο». Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη σελίδα μου στο φβ «Η Μεταλλεία κι οι Μεταλλειώτες στη Μύκονο».

Από τον κινηματογραφιστή Δημήτρη Καλφάκη, ένα πρώτο μικρό οπτικοποιημένο δείγμα τής έρευνας, απόσπασμα του ντοκιμαντέρ μεγάλου μήκους που θα συνοδεύει την έκδοση, [δείτε εδώ!](#)

